

Inleiding

De bestuursperiode zit er bijna op. De afgelopen vier jaar hebben wij ons als college ingespannen om samen Oirschot nog beter en sterker te maken. Nu dragen we het stokje weer over aan u, de gemeen-teraad.

De nieuwe bestuursperiode geeft kansen om nieuwe accenten te leggen. En de mogelijkheid om andere waarden voorop te stellen, zodat we samen de snelle veranderingen, die zich ook in Oirschot voordoen, benutten. Mondiaal spelen er ontwikkelingen waar wij lokaal onze ogen niet voor kunnen sluiten omdat ze een weerslag op ons hebben, zoals klimaatverandering, overbevolking, kunstmatige intelligentie, globalisatie, polarisatie.

De afgelopen jaren hebben we ondervonden dat we als bestuurders juist nu, meer dan ooit tevoren, de focus moeten leggen op de lange termijn: de duurzame opgaven en samen de schouders eronder zetten. De raad heeft in de afgelopen bestuursperiode een eerste poging ondernomen om samen tot een raadsbreed akkoord te komen. We spreken de hoop uit dat deze generale repetitie na de verkiezingen van 21 maart een vervolg krijgt. En er zijn meer positieve ontwikkelingen. We zijn er samen (raad, college en organisatie) in geslaagd onze Mission Statement met kernboodschap op te stellen.

Op basis van onze ervaringen bieden wij u deze verantwoording en onze blik op de toekomst aan. De inhoud van het overdrachtsdocument laat zich als volgt lezen:

- Terugblik: onze verantwoording, uitvoering Raadsakkoord 2014
- Vooruitblik: een bestuurlijke handreiking: focus, duurzaam opereren, langetermijndenken
- Beschikbare middelen
- Samenvatting van onze adviezen

Terugblik:

onze verantwoording/uitvoering Raadsakkoord 2014

Er was eens.....

Een dorp, meer dan 1500 jaar oud, idyllisch, monumentaal en groen. Met veel militair en religieus erfgoed. Een gevoel van allure overvalt je tijdens een bezoek. Je kan er goed boodschappen doen en leuke winkels vinden. Rondom de historische Markt wordt je verleid door gezellige horecazaken. Meisjes hockeyen (Oirschot) of korfballen (Spoordonk) en jongens voetballen er. Een dorp, gunstig gelegen in de stedendriehoek Eindhoven – 's-Hertogenbosch - Tilburg, bij A2 en A58. Een relatief veilig dorp, een 'ons-kent-ons' dorp. Kinderen van kinderen van kinderen ('anders bende ginne echte') die hier geboren zijn, blijven hier ook het liefste wonen.

In 1997 fuseerde het dorp met Oost-, West- en Middelbeers. Dat zijn heerlijk eigenzinnige kernen, omringd met prachtige natuur: bossen, heide en vennen. Bezoekers verblijven er graag bij de toeristische accommodaties in het 'buitengebied'. In de dorpen vindt je pakkende en innovatieve evenementen. Jongens voetballen en meisjes volleyballen er. Ook deze dorpen zijn gunstig gelegen, vlakbij A58, Tilburg en Eindhoven. Kinderen van kinderen van kinderen ('anders bende ginne echte') willen er graag blijven wonen. Voor je dagelijkse boodschappen (en nog wat extra winkels) kun je er prima terecht. Net als voor de horeca. Het zijn relatief veilige dorpen (behalve voor de jaarlijkse kerstboom...). Het zijn ons-kent-ons gemeenschappen. Met tussen de velden ook nog een verdwaalde toren.

We hebben samen veel bereikt in 'groot Oirschot'

We hebben maar liefst 53 speerpunten uit het raadsakkoord 2014 en ook nog ruim 40 extra opdrachten uitgevoerd¹. Heel trots zijn we op de Initiatiefgroep Dorpshart Middelbeers die samen met ons een nieuw herinrichtingsplan maakte voor een dorp met een hart. Ook de kerk in Oostelbeers is af, en hoe! Jonge, nieuwe ondernemers hebben de kerk omgedoopt tot een ontmoetingsplek voor de eigen gemeenschap, met eigentijdse horeca. Een hippe club. Een trekker voor Oostelbeers.

In Spoordonk is veel woningbouw gerealiseerd en zetten we dit jaar de schop in de grond voor duurzame Nul-op-de-Meter woningen. In Oirschot sloegen ondernemers de handen in elkaar: Zij werken hard aan het economisch rendabel maken van het Brandstoreconcept. Met nieuwe verdienmodellen, vanuit 'Monument als fundament van onze identiteit'. Ook is de erfgoednota vastgesteld. In ons buitengebied zijn, van de twaalf urgentiegebieden, er al tien waar we met ondernemers en inwoners situaties rond veehouderij verbeteren. In het sociaal domein hebben we bij de individuele ondersteuning/hulp zaken op orde. Waar dat nodig is hebben onze inwoners dankzij de bijstandsuitkeringen, minimabeleid en schuldhulpverlening vol-doende basisinkomen. Met WMO-ondersteuning wonen inwoners met beperkingen zelfstandig en krijgen ze ondersteuning bij het vormgeven van hun dagbesteding. Vanuit jeugdhulp krijgen ouders opvoedondersteuning, kinderen leren sociale vaardigheden om met anderen om te gaan. Volwassenen krijgen ook diverse vormen van hulp vanuit algemeen maatschappelijk werk. Het lijkt alleen maar goed te gaan met Oirschot. In onze Brainportregio, de

¹A: Zie bijgevoegde bijlage 'remmen en sturen' en B: evaluatie coalitieakkoord 2014-2018'

hightech- en slimste wereldregio, trekt de economie het meeste aan van Nederland en daalt de werkloosheid het snelst.

De windmolens staan langs de A58. DPD bouwt op Westfields en de kippencaravan rouleert op de Groene Corridor. Samen met Team Oirschot werken we aan de verbreding A58, de randweg, de herin-richting N395. Als eerste in de regio stelde Oirschot haar omgevingsvisie vast. Grote klussen voor een kleine gemeente!

Kortom, we zijn trots op wat we samen bereikt hebben met **'Mensen voorop in ons monument in het groen 2014-2018'**

En dus... We leven nog lang en gelukkig..... We hebben het in onze dorpen goed voor elkaar; eigenlijk hebben we niemand anders nodig, we roeien het goed met elkaar.

En hier houdt het sprookje op.

De andere kant van het verhaal

Onze luchtvervuiling is alarmerend: in de buitenlucht zweeft volop fijnstof en zitten stikstofdioxide, ammoniak en andere gevaarlijke stoffen. We lopen achter met de broodnodige omslag naar duurzame energie en gezond, eerlijk en lekker voedsel, goed voor mens, dier en omgeving.

De kans dat het in korte tijd heel hard regent of hagelt is met een factor vijf toegenomen in vergelijking met de 20e eeuw. Dit heeft zijn weerslag op onze rioleringen, bestrating en alle vormen van bebouwing.

De eenzaamheid onder ouderen blijft groeien. En als er een beroep op ons wordt gedaan om vluchtelingen uit andere landen of oorlogsgebieden op te vangen, dan zijn we daar wel voor, maar liever niet bij ons in de straat...

---

² SER Brabant

De polarisatie neemt toe en digitalisering scheidt onze maatschappij. Ook burnout is een groeiend probleem, zeker onder jongeren. Steeds meer banen verdwijnen door robotisering. We komen vakmensen tekort, want iedereen wil HBO/WO geschoold zijn.

Mensen aan de onderkant van de economie profiteren niet of nauwelijks van de aantrekkende economie. Het verschil tussen 'verliezers en winnaars' is steeds groter². Ook in Oirschot!

Het bouwen aan nieuwe sterke economische dragers is heel belangrijk. Met nieuwe dragers bedoelen we 'andere dan alleen door financieel gewin gedreven'. Want tegelijk merken we dat onze inwoners steeds meer waarde toekennen aan geluk, maatschappelijke inbedding, waarde toevoegen, betekenis-geving en duurzaamheid.

Een andere mindset: het algemeen belang op langere termijn

Het sprookje, waarmee we dit document openen, leert ons dat we vooral voor onze 'eigen' mensen ons best doen. Maar de eenheid tussen de Beerzen (en dan ook tussen Oostelbeers, Middelbeers en Westelbeers) en Oirschot is geen automatisme. We denken het liefst aan onze 'eigen gemeenschap' en dan vooral aan wat wij menen dat het beste bij die gemeenschap past. Te vaak is daarbij de stem van enkelen leidend, te weinig de mening van de gemeenschap. Terwijl het algemeen belang juist om integrale, duurzame oplossingen vraagt, die passen in het langetermijnperspectief. Een lokale overheid moet juist staan voor het algemeen belang. Wij als bestuurders geven hier ook niet altijd het goede voorbeeld in. We gaan nog te vaak mee met een bepaalde groep, die het eigen belang voorop stelt.

Een nieuwe koers, in de context van de stadsregio

Het stereotype van ons sprookje leeft aan de oppervlakte. Zijn we wel zo gelukkig, als dat we vinden dat we zouden moeten zijn? Wereldwijd zien we zaken veranderen, nieuwe normen en waarden opkomen.

En steeds vaker klinkt de oproep voor een andere koers. Dat blijkt wel uit 'de andere kant van het verhaal'. De vraag is: wat gaan wij hiermee doen? Durven we nu een andere weg in te slaan? Een weg, die verder leidt dan de horizon van onze straat. Als college vinden we dat we versterkt samen met de gemeenschap onze problemen op moeten lossen. Niet alleen op Oirschotse schaal, maar juist ook in de stadsregio: we moeten hier positie innemen en verantwoordelijkheid dragen. Onze opgaven zijn te groot, om alleen binnen onze grenzen aan te pakken. Deze nieuwe koers (duurzaam denken, vanuit een brede scoop en het langetermijnperspectief) is hard nodig om de uitdagingen, waarmee ook wij in Oirschot geconfronteerd zijn, aan te pakken. Waarbij groei mens, dier en milieu versterkt. Niet alleen voor de nieuwe bestuursperiode van vier jaar maar ook voor onze kleinkinderen en de generaties daarna.

Vooruitblik:

Onze toekomstvisie 2011: Kwaliteit van Leven 2030

In de Toekomstvisie Oirschot 2030 hebben we al in 2011 als doel de collectieve groei van de Kwaliteit van Leven 2030 vastgesteld ('Quality of Life'). Dit doel heeft ook het Samenwerkingsverband Stedelijk Gebied Eindhoven gesteld haar Agenda 2018-2025. Dat hoeft ons niet te verbazen. Ook mondiaal staat de Kwaliteit van Leven voorop. Daar zit urgentie bij want de Kwaliteit van Leven

heeft een directe relatie met de duurzaamheidsopgaven. Secretarisgeneraal Ban Ki Moon (VN) zei het zo: "we hebben geen plan B, want er is geen planeet B". Willen we toekomstige generaties Kwaliteit van Leven kunnen bieden, dan moeten we nu topprioriteit geven aan duurzame ontwikkelopgaven.

Schema 1 de duurzame ontwikkelopgaven/sustainable development goals; SDG'S

Dit zijn opgaven waarmee ook Oirschot aan de slag moet. De VN (Verenigde Naties) heeft ze mondiaal vastgesteld en alle lidstaten hebben zich hierachter geschaard, ook Nederland. De duurzaamheidsopgaven (sustainable development goals oftewel sdg;s) zijn door de VNG vertaald voor lokale overheden: 'Gemeenten4globagoals'. (Uitwerking VNG sdg's <https://vng.nl/global-goals-gemeenten>) En veel gemeenten en provincies zijn er al mee aan de slag. Het is nu tijd voor Oirschot om dat ook te doen en met de duurzame ontwikkeldoelen kunnen we de Kwaliteit van Leven in 2030 daadwerkelijk bereiken. We hebben al veel kwaliteiten. En nu plaatsen we de dingen die we gaan doen in een nieuwe context van duurzaamheid en langetermijndenken: want wat goed is voor Oirschot, moet ook goed zijn voor de burens en de burens van de burens.

Globaal denken, lokaal doen ('Think Global, act local')

Grote (bestuurlijke) organisaties denken na over economische modellen in relatie tot duurzaamheid. Modellen die niet in dienst staan van groei en winst maar aan mens en planeet. Dit vraagt om een omslag in denken. Economie, duurzaamheid en geluk gaan steeds meer naar elkaar toe groeien. De trend is dat we groeien naar een duurzame betekenis-economie, waarin een organisatie maatschappelijke- en individuele betekenis c.q. waarde toevoegt. Waar we werken aan het geluk van onze inwoners. Een transitie van een transactie-economie gebaseerd op winst naar een participatiemaatschappij gericht op geluk/brede welvaart. Het Centraal Bureau voor de Statistiek ontwikkelde hiervoor al een monitor. In deze betekenis-economie kunnen wij als Oirschot

met ons cultureel, monumentaal en natuurlijk erfgoed echt een rol van betekenis spelen.

Vanuit identiteit duurzaam bijdragen aan de Brainportregio

Al zijn we met 18.500 inwoners een kleine gemeente, we kunnen wel degelijk het verschil maken, door breder te denken, vanuit de kracht van onze eigen identiteit. We hebben een unieke positie met ons erfgoed. En deze identiteit brengen we in de stadsregio in als extra kwaliteit in het vestigingsklimaat. De Brainportregio is één van de mondiale technologische topregio's. In dit hightechklimaat bieden wij, met ons monumentaal, cultureel en natuurlijk erfgoed, de noodzakelijke rust en ruimte. In Oirschot kun je ontstressen en onthaasten, juist in een ondernemende, dynamische stedelijke omgeving. Vergelijk het met Central Park in New York. Duurzaam betekent ook breder en grootser durven denken, om de Kwaliteit van Leven te realiseren. We moeten op basis van onze identiteit daarin investeren, om kwaliteit en onthaasting te kunnen bieden. Om samen natuurgebieden te verknopen. Met ecoducten, tunnels en faunapassages, zodat het edelhert van de Kampina naar België kan lopen. Maar denk ook aan de herbestemming van onze grote kloostercomplexen: voortbordurend op onze identiteit kunnen we hier woningbouw en sociaal-culturele functies realiseren. Dat is duurzaam omgaan met ruimte, dat verhoogt de Kwaliteit van Leven. Vanuit onze Mission Statement en kernboodschap: 'Oirschot, Monumentaal Ondernemend en Groen, daar voelt de Mens zich Thuis' zijn we de goede richting al in geslagen. Dit verdient nu een vervolgstap, beste raad!

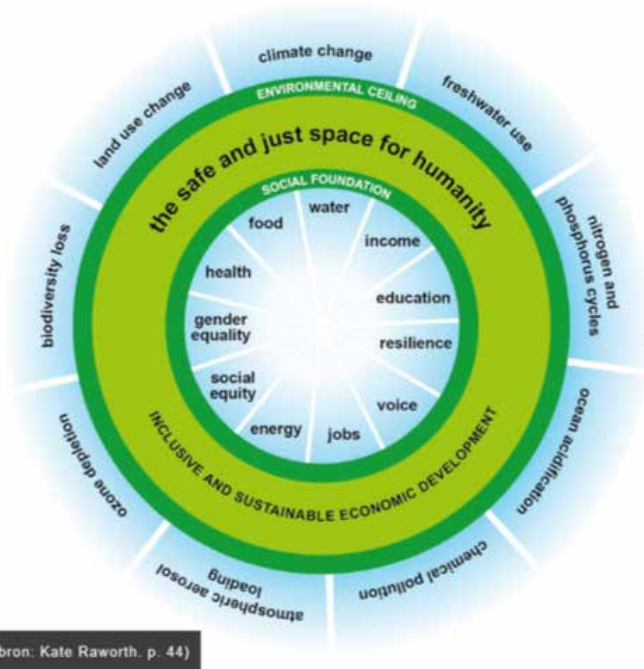
³ *Betekenisvol Brabant: Inventarisatie van de Betekenis-economie in Noord-Brabant, uitgevoerd in opdracht van de Provincie Noord-Brabant.*

⁴ <https://www.cbs.nl/nl-nl/nieuws/2017/07/cbs-ontwikkelt-monitor-brede-welvaart>

Oirschot: de Hof van Eden

Om deze Oirschotse transitie mogelijk te maken hebben we een kompas nodig. In onderstaande grafiek⁵ komen duurzaamheid en de menselijke basisbehoeften (waarden) samen. Het model verschaft inzicht in de bewegingsruimte die we hebben, om duurzaam, samen en vanuit het lange termijn-perspectief de kwaliteit van het leven in Oirschot te verhogen.

⁵ de Donuttheorie (nieuwe economische benadering) van Kate Raworth

In het lichtblauwe centrum van de cirkel staan onze menselijke basisvoorwaarden (VN-verdrag Rechten van de Mens). Dit is ons moreel kompas: het is de basis voor een menswaardig bestaan en daarmee ons sociaal fundament.

Daar omheen ligt de groene ring: onze Hof van Eden: een rechtvaardige, veilige, duurzame en inclusieve samenleving: onze Quality of Life. In de lichtblauwe buitenmantel staan onze duurzame opgaven. Bij alles wat we doen moeten we ervoor zorgen dat we deze aspecten respecteren.

De Hof van Eden, de groene ruimte tussen de fundering (met menswaarden) en het plafond (met duurzaamheidsopgaven) is onze bewegingsruimte, waar we kunnen acteren om onze Kwaliteit van Leven te bereiken. De kunst is om in de ruimte van de Hof van Eden te blijven en dus de balans te behouden met menselijke basiswaarden en de duurzaamheidsopgaven.

Dit Hof van Eden model sluit goed aan op onze kernboodschap. Wanneer we de Hof van Eden laden met onze opgaven om de Kwaliteit van Leven te bereiken, is onze missie duidelijk. Dit stelt ons in staat om in 2030 de kwaliteit te bereiken die we voor onze inwoners nastreven.

Wij adviseren u om in het bestuursakkoord aandacht te besteden aan deze transitie door een opdracht te formuleren om de weg naar de Kwaliteit van Leven 2030 voor Oirschot uit te stippelen, door deze met de samenleving uit te werken en te concretiseren.

“Focus: dat gaat over grenzen bewaken en “nee-zeggen”⁶.

Willen we de Kwaliteit van Leven verbeteren, dan moeten we het samen eens zijn over de opgaven waar we voor staan. Het gaat daarbij om het aanbrengen van focus.

Dat lijkt simpel. Maar we doen het zelden. We zijn immers bestuurders en volksvertegenwoordigers: we willen zo snel en zoveel als mogelijk ‘Oirschot’ van dienst zijn. Maar dienstbaar zijn aan de gemeenschap betekent als bestuurder vooral ook om het algemeen belang en de lange termijn in het vizier te houden. Het verhaal van duurzaam samen te werken aan de lange-termijndoelen telkens duidelijk uit te dragen naar onze gemeenschap. Luisteren naar inwoners is van vitaal belang maar natuurlijk iets anders dan voldoen aan de wensenlijstjes van individuele (groepen) inwoners. Onze middelen zijn schaars. We wringen ons telkens weer in bochten, om te kunnen voldoen aan nieuwe opgaven en vluchtige, want wisselende prioriteiten. Alleen door samen te kiezen, door meer focus aan te brengen, door duurzame ontwikkeldoelen uit schema 1 als uitgangspunt te nemen, krijgt onze ambitie kracht en bereiken we de juiste verhouding tussen bestuurlijke wensen en de inzet van middelen. En dus in het (algemeen) belang van onze gemeenschap. Door dit verhaal gezamenlijk raadsbreed uit te blijven dragen zorgen we dat we als overheid betrouwbaar zijn.

Ons advies is dan ook om de duurzaamheidsdoelen en de menselijke basiswaarden/behoefte als grondslag te nemen van onze besluiten en hierop de focus te blijven houden.

---

⁶ Citaat Steve Jobs “Focus is all about saying no”

Andere manier van besturen

Professioneel en samen handelen, vanuit een visie voor de lange termijn betekent ook dat we op een andere manier onze rol als bestuurder gaan invullen. Onze opgaven zijn te groot en urgent om met de huidige manier van werken door te gaan. We kunnen onze doelen immers niet bereiken, wanneer we vanuit het kort cyclisch denken blijven handelen.

De tijd is rijp voor een raadsbreed bestuursakkoord, dat geënt is op langetermijndenken om de duurzaamheidsdoelen te borgen. We moeten willen handelen vanuit een andere mindset en in een collegiale, gezamenlijke verantwoordelijkheid, met ruimte voor eigen zienswijzen en accenten.

Om de lange termijn duurzaamheidsdoelen te kunnen borgen is het nodig te investeren in een raadsbreed bestuursakkoord, als basis voor het vormgeven van de verdere professionalisering van bestuur en organisatie.

Om majeure toekomstige ontwikkelingen centraal te stellen reserveert de raad hiervoor middelen. Om op lange termijn te sturen, staan de duurzame ontwikkeldoelen (sdg's) centraal. Samen met de samenleving geven we hieraan invulling.

Wij adviseren u om de onderstaande vier ontwikkellijnen centraal te stellen voor het raadsbreed bestuursakkoord voor de lange termijn. Wij zijn mening dat in deze ontwikkellijnen we onze verantwoordelijkheid nemen voor een veilige, inclusieve, veerkrachtige en duurzame samenleving voor Oirschot om de kwaliteit van leven in 2030 te bereiken:

1. De versterking van de identiteit en de economische kracht van het centrum van Oirschot
2. de versterking van de leefbaarheid van buurten, wijken en dorpen;
3. de transitie van het buitengebied;
4. de transitie naar duurzame energie'

Deze belangrijke ontwikkelingen zijn daarom opgenomen in de financiële tabel die deel uitmaakt van dit Koersdocument'

Dat vraagt om een veerkrachtige organisatie

Het hierboven gegeven advies vraagt een omslag in ons denken en doen. De rollen van bestuurder en ambtenaar veranderen. De maatschappij stelt nu andere eisen aan ons dan 15 jaar geleden. In komende jaren staat de relatie tussen gemeentebestuur en gemeenschap/samenleving centraal, in plaats van de verhouding tussen raad en college. De samenleving vraagt een steeds meer adaptieve invulling van onze bestuurlijke en ambtelijke rollen, waarbij we samen ervoor waken dat niemand uit de boot valt.

Een ambtenaar is niet meer de traditionele bureaucraat, die behoedzaam en onzichtbaar achter de schermen opereert. Hij/Zij is veel meer een evenwichtskunstenaar, die voor iedereen en in het algemeen belang

verbindingen legt tussen buiten en binnen, ook om onze doelen met de Onder het oog van kritische inwoners en media. Een veerkrachtige professionele organisatie is dus van belang.

Wij adviseren om extra te investeren in het professionele vermogen van bestuurder en medewerker. Politiek en bestuurlijk vakmanschap is niet meer los te zien van ambtelijk vakmanschap.

Middelen

De laatste jaren hebben we er samen voor gezorgd dat financieel de zaak op orde is. Daar zijn we trots op. We hebben een structureel positief meerjarensaldo. Voor Oirschot biedt dit nu kansen. Er is financiële ruimte om langetermijninvesteringen te doen om ons doel, Kwaliteit van Leven 2030,

waar te maken. De afgelopen jaren hebben we, zonder dit uit te spreken of er misschien wel bewust van te zijn, gewerkt aan wisselend genaamde doelen, die veel overeenkomst vertonen.

Beleid/Acties	Hoofdpijnen/Thema's/Programmalijnen		
Begrotingsindeling 2009 (vanaf 2010 tot heden de 10 begrotingsprogramma's)	Monument in het groen	Vitale kernen en leefbaarheid	Zorgzame gemeente
Toekomstvisie 2030 Quality of Life, vastgesteld in 2011	Kwalitatief groene gemeente	Gemeente die stuurt op samenhang met omgeving	Een zelfredzame samenleving
Agenda van Oirschot 2014	Decentralisaties sociale domein, leefbaarheid en netwerken, realiseren duurzame woonomgeving, visie op uitnodigend Oirschot, samenleving en veehouderij, biobased economy, Oirschot in de westflank van Brainport, werken aan bereikbaarheid		
Bestuursakkoord 2014-2018	Monument in 't groen, ecologisch en duurzaam ondernemen	Meedoen in regio ten dienste van onze burgers	Mens centraal, menselijke maat hanteren bij veranderingen in sociaal domein
Mission Statement, kernboodschap, 2016	Monumentaal, Ondernemend en Groen: daar voelt de Mens zich thuis!		
Omgevingsvisie, 2017	Landschap, natuur, cultuurhistorie (en onze gemeenschapszin) vormen ons DNA	Ondernemen, innovatie en duurzaam, Goed vestigingsklimaat. Duurzaamheid als leidmotief.	Burgers aan zet, draagvlak voor initiatieven, basisvoorzieningen op orde
Oirschot in de Brainportregio	In 2014 bestuurlijk meer contact gezocht met stedelijk gebied Eindhoven. Unieke eigenschappen op het gebied van natuur en erfgoed van toegevoegde waarde voor vestigingsklimaat van Brainportregio. Deelnemen aan overlegtafels verkeer, wonen en werken		
Oirschot in de Kempen	Samenwerking met de Kempengemeenten in 2016 opnieuw bekrachtigd.		

Schema 2 "Bestuurlijke thema's van de afgelopen 10 jaar"

Uit het schema 'Bestuurlijke thema's van de afgelopen 10 jaar' blijkt dat 'groen/duurzaam', 'Samenwerken/meedoen/menselijke maat' terugkerende bestuurlijke thema's zijn. Deze thema's sluiten goed aan op onze duurzame ontwikkeldoelen. Om voor onze inwoners de Kwaliteit van Leven te bereiken focussen we op deze doelen. Anders gezegd: in 2030 hebben we de kwaliteit van leven bereikt die we nastreven, door balans te brengen tussen menselijke basisbehoeften/waarden en duurzame ontwikkeldoelen. Voorwaarde hiervoor is samenwerken: raadsbreed, lokaal en regionaal.

We adviseren u om de duurzame ontwikkeldoelen als uitgangspunt te nemen voor huidig en toekomstig beleid en de Toekomstvisie 2030 daarop te concretiseren. Zij bieden een relevant kader om versnippering in beleid en uitvoering tegen te gaan. Hierdoor werken we aan een gezamenlijke taal om beleid te maken en uit te voeren. Dit biedt een basis voor het succesvol samenwerken aan een duurzame toekomst. We kunnen dan een gezamenlijk verhaal vertellen, met respect voor ieders eigen perspectief. Een verhaal van de lange-termijn, dat doorverteld wordt aan onze kinderen, kleinkinderen en de generaties van daarna.

Focus en Samenwerken

Focus betekent ook kiezen in welke duurzame samenwerkingsverbanden we vanuit onze krachtige identiteit investeren om ons doel te bereiken. In samenwerken is wederzijdse waarden toevoeging vanuit een gedeelde ambitie randvoorwaardelijk. Oftewel op zijn Spooronks: 'We doen ut soame'. Samenwerken betekent ook rekening houden met de gevolgen van ons handelen voor de rest van Oirschot, Zuidoost Brabant, de wereld.... (de burens en de burens van de burens)

Omgevingswet biedt ons kansen

De nieuwe Omgevingswet is een mooi instrument om die duurzame ontwikkeldoelen ook werkelijk samen op te pakken. De Tweede Kamer heeft het mondiale ontwikkeldoel: 'een ieder heeft de plicht om zorg te dragen voor een inclusieve, veilige, veerkrachtige en duurzame leefomgeving' bijna letterlijk in die wet opgenomen. Dit past naadloos in onze Donut/Hof van Eden. Het is ook een fundamenteel andere zienswijze dan nu, waarin immers alleen de overheid de plicht en verantwoordelijkheid heeft voor het ruimtelijk domein. Deze verschuiving in verantwoordelijkheden heeft gevolgen voor de handelswijze van ons, ontwikkelaars / initiatiefnemers en samenleving.

Werkelijkheid: versnippering inzet middelen

Als onderdeel van dit Overdrachtsdocument hebben we een tabel toegevoegd met het bijgewerkte meerjarensaldo van de begroting. En de eerste verkenning naar vrijvallende reserves en voorzieningen⁷. Zo heeft u inzicht in de financiële ruimte. Daarbij hebben we ook opgenomen de werkelijke, dan wel geraamde bedragen, die verbonden zijn aan eerdere bestuurlijke besluiten, maar nog niet verwerkt in de begroting. We hebben ook risico's ingeschat. Het resultaat is een lijst, die typisch Oirschots is: de financiële ruimte wordt fors overschreden door kosten die verbonden zijn aan talloze ambities en een groot aantal speerpunten. Het is bovendien een bont palet van kleuren waarin samenhang ontbreekt. De geraamde uitgaven houden (nog) geen rekening met de lange termijn koers. We zien nog een grote versnippering in verscheidenheid van grote en kleine 'wensen'. Ook is niet duidelijk wat zij individueel en samen bijdragen aan de Kwaliteit van Leven 2030 zoals hiervoor beschreven. Met andere woorden: er is nog geen focus aangebracht. De bedragen die hierbij horen zijn substantieel maar nog niet uitgewerkt

⁷ Bijlage tabel 7 kadernota 2018-2019

en bovendien kunnen we voor een groot aantal wensen de benodigde middelen nog niet inschatten. Deze hebben we als PM opgenomen. Het betreft een eerste inventarisatie als praat-, maar vooral ook als bezinningsstuk. Bezinningsstuk omdat bij de opzet van de begroting uitgegaan wordt van kort cyclisch denken en handelen, immers de jaarlijkse begroting moet in orde zijn! Het hier en nu vinden we nog steeds belangrijker dan investeren in wat werkelijk voor de lange termijn nodig is voor een kwaliteit van leven in een duurzaam Oirschot.

Lange termijn agenda: focus en duurzaam investeren

Samen met onze kernboodschap en de sdg's brengen we focus aan in onze ambities en de daar uit voortvloeiende werkzaamheden. We willen immers ons doel, de kwaliteit van leven in onze Hof van Eden, in 2030 behalen. Dit betekent niet alleen een doelgerichte en doelmatige keuze bij het inzetten van onze beschikbare middelen (geld en menskracht) maar ook de impact van deze keuzes. Oftewel: We doen de goede dingen en we doen de dingen goed! En zoals we al eerder schreven: de dingen die we gaan doen, doen we in een nieuwe context van duurzaamheid en langetermijndenken. Immers: wat goed is voor Oirschot, is ook goed zijn voor onze burens en de burens van onze burens.

We adviseren u om de komende bestuursperiode aan de hand van raads-kader en mission statement focus in de ambities aan te brengen, waarin langetermijndenken en duurzaam opereren centraal staan.

Samenvatting (adviezen)

In 2030 willen we, zoals genoemd in onze Toekomstvisie, de Kwaliteit van Leven (de quality of life) bereiken voor Oirschot. Vanuit onze eigen identiteit een bijdrage leveren aan het vestigingsklimaat van Brainport.

Gezien de opgaven waar we voor staan streven we deze na voor onze inwoners door duurzaamheid en menselijke waarden/behoefte als uitgangspunt hiervoor te nemen. We halen inspiratie uit de Donut-theorie en gebruiken de sgd's als uitgangspunt. Dit vergt een andere manier van denken en handelen. Hiervoor is een investering nodig in bestuur en veerkrachtige organisatie. Voor de raad is het belangrijk om werkelijk collegiaal te gaan werken met een raadsbreed bestuursakkoord voor de lange termijn. Iedere 4 jaar stellen we een programma op waarin we de bijdrage aantonen aan de Kwaliteit van Leven (quality of life) 2030 vanuit duurzaamheid en menselijke waarden/behoefte.

Onderstaand hebben wij onze adviezen nog eens op een rijtje gezet:

1. We adviseren u om de komende bestuursperiode aan de hand van raadskamer en mission statement focus in de ambities aan te brengen, waarin lange-termijndenken en duurzaam opereren centraal staan.
2. Wij adviseren u om in het bestuursakkoord aandacht te besteden aan deze transitie door een opdracht te formuleren om de weg naar de Kwaliteit van Leven 2030 voor Oirschot uit te stippelen, door deze met de samenleving uit te werken en te concretiseren.
3. Ons advies is dan ook om de duurzaamheidsdoelen en de menselijke basiswaarden/behoefte als grondslag te nemen van onze besluiten en hierop de focus te blijven houden.
4. Wij adviseren u daarom te investeren in een raadsbreed bestuursakkoord, als basis voor het vormgeven van de verdere professionalisering van bestuur en organisatie.
5. Wij adviseren om extra te investeren in het professionele vermogen van bestuurder en medewerker. Politiek en bestuurlijk vakmanschap is niet meer los te zien van ambtelijk vakmanschap.
6. We adviseren u om de duurzame ontwikkeldoelen als uitgangspunt te nemen voor huidig en toekomstig beleid en de Toekomstvisie 2030 daarop te concretiseren. Zij bieden een relevant kader om versnippering in beleid en uitvoering tegen te gaan. Hierdoor werken we aan een gezamenlijke taal om beleid te maken en uit te voeren. Dit biedt een basis voor het succesvol samenwerken aan een duurzame toekomst. We kunnen dan een gezamenlijk verhaal vertellen, met respect voor ieders eigen perspectief. Een verhaal van de lange-termijn, dat doorverteld wordt aan onze kinderen, kleinkinderen en de generaties van daarna.
7. Om majeure toekomstige ontwikkelingen centraal te stellen reserveert de raad hiervoor middelen. Om op lange termijn te sturen, staan de duurzame ontwikkeldoelen (sdg's) centraal. Samen met de samenleving geven we hieraan invulling.
8. Wij adviseren u om de onderstaande vier ontwikkellijnen centraal te stellen voor het raadsbreed bestuursakkoord voor de lange termijn. Wij zijn van mening dat in deze ontwikkellijnen we onze verantwoordelijkheid nemen voor een veilige, inclusieve, veerkrachtige en duurzame samenleving voor Oirschot om de kwaliteit van leven in 2030 te bereiken:
  - a. De versterking van de identiteit en de economische kracht van het centrum van Oirschot
  - b. versterking van de leefbaarheid van buurten, wijken en dorpen;
  - c. transitie van het buitengebied;
  - d. transitie naar duurzame energie'

Gemeente Oirschot

